

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ Η ΠΟΙΗΣΙΣ

(Έγγραφή σταρ ἐπιλοκεικιστοῦσιν περὶ ποιήσεως ὁ Ἄγγ. Βιάζος καὶ ὁ Ἑμμ. Ροΐδης.)

Μαλλιά κροῖβάρια πιάστηκαν οἱ δύο κροίβιστοί μας. Λέγει ὁ ένας : «Ποιητὴν διὰ τὰ βγάλ' ἢ γῆ μας, νὰ γείνη πλὴν ποιητικὴ καὶ ἡ ἀτμοσφαίρα πρεπεῖ». Κ' εἰς τὸν διζοῦ μας ὁραθῶν ὁ τι ζητεῖ δὲν βλέπει. «Ὁ ποιητὴς δὲν γίνεταί, γεννάτ'», ὁ ἄλλος λέγει· ἀλλ' ὅμως τῆς γεννήσεως τὰ σύνορα ἐκλέγει, τὴν ποίησιν ἀπ' τὴν ὁδὸν Σταδίου ἐξοριζει, καὶ εἰς λόγγους μόνον κ' εἰς βουὰ μᾶς τὴν περιοριζει...

«Ὁ φίλοι, ἀγαπήσατε καὶ συμφοιλοῦσθε, ἀφοῦ ἔς τὸ κατὰ τῆς γραφῆς κ' οἱ δύο συμφωνεῖτε. Διότι, μὴ πρὸς βιάζους σας καὶ μὴ ἀμεταβίβους σας, δίκαιον ἔχετε κ' οἱ δύο καὶ ἀδίκον κ' οἱ δύο σας.

Ναί, δὲν τοὺς κἀμὸν βέβαια τοὺς σπόρους οἱ τεγγίται. Ναί, ἀν τὸν θέλησ' ὀνόμων τὸν σπόρον, ἀπαιτεῖται νὰ εὐρεθῆ δύνανται ἔς τὴν γῆ, θροσάτ' ἔς τὴν ἀτμοσφαίρα. Πάγει καλά ! Πλὴν δεῖξατε ἔς τὸν ζόσον, πέρα-πέρα, ποὺ εἶνε γῆ τὸσον πτωχὴ, θροσάτ' τὸσον ὀλίγη, ὥστε κροίβιστοί δὲν βραστὰ ἢ ἀνθος δὲν ἀνοίγει. Εἰς ἕνα μέρος πλάτανος, θροσάτ' ἄλλοι φυτόνοι, ἔδω ἢ τομανταφυλλία, ἔκει ἢ ἀνεμίονη' τὴν γῆν ὁ Πλάστης ποὺ φτωχὰ καὶ πλούσια στολιζει, ἀλλ' ἢ φτωχὰ ἢ πλούσια παντοῦ τὴν πρᾶσιζει !

Λοιπὸν μὴ ἀπελπίσετε, καὶ μὴ μορολοῦσατε. Πάντα ἢ ποιήσατ' θὰ ζῆ, καὶ χάρο δὲν φοβᾶται, ἐνόσθι τάσθρα τοῦδρανοῦ γυγνόντων φροντὴ γεμίται, καὶ ἢ φρῖσις ἔχει ἀνοίξιν κ' ἢ ἀνθρωπότητες νεύαται.

«Ὁχι, ὦ φίλοι κροίβιστοί, μὴ εἰσθ' ἀπελπισμένον» ὁ σπόρος τῆς ποιήσεως ἔς τὴν γῆν μας πάντα μένει, πλὴν θέλει κροῦσιν καὶ κροῦσὶ ἢ ὑποκλῖσθ' ἢ αὐξήσθ', νὰ γείνη ὁ σπόρος πλάτανος, ὁ κλόνιος κωταρισισ.

Τὴν φλόγα τώρα πρῶσατε ποὺ τὸσον σὰς ἀνίπτετ' δὲν ὄφρατι τὴν ποίησιν ὁ θῆμος σας' τὴν βλέπει. Ἄντι νὰ κλαίτε, λέγετε κ' ὁ ένας σας καὶ ὁ ἄλλος τὰ λόγια ποῦτε μὰ φροσὴ ὁ ποιητῆς ὁ Γιλῆος :

«Τὸ ἀνθος τῆς ποιήσεως ὅπου εὐρεθῆτ' ἀνίπτετ', πλὴν τὸ πατεὶ κανεῖς συχνὰ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ».

(Στίχοι)

Δ. Βικ λζ;

Σ Ε Λ Η Ν Η

Τὶ κροῖβα ! δὲ μ' ἀγγίζει τίποτε, Μῆτε τὸ πέρασμα τοῦ χάρου... Σαποῦν τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσης, Λάμπω στὴν πλάκα τοῦ μαριμαροῦ, Μέσα στὰ ὄδα τὰ ἐροσθῶματα, Στά, ποὺ θροσῶνται, ἔρημα κροῖβα, Σὰ μυστικὸν γλυτὸν καὶ κροῖβεται ἢ πλανεμένη μου ἀκτίνα. Στὰ δάση τὰ ἱερὰ καὶ τὰ τέρημα Τρομίζω σὰν κροῖβες τὰ φύλλα, Καὶ σταλαζτεῖτε σέβρον σάτρωμα Καὶ κανὸ ὀλίγγωρα τὰ εἶλα Κι' ἀπ' τὰ βουὰ τοὺς ἱσκιουδιώχροντας Γλυχοκροῖβίζω στὰ λαχζάδια Καὶ ζεδιπλάνω, ἄγρα, σὰν ὄναρα, Σὲ κἀμπος καὶ γαίονες μαγνῶδια. Στὰ στήθια ἀπάνω ἀκόμη στράνομα, Στὰ κροῖβῶδια ἀντιφρογίζω, Στὰ τζάμια στέχω, κροῖβροτίζω, καὶ Κι' ἀγοπεροῦ καὶ παιγνιδίζω Κι' ἐνφ' οἱ κροῖβάνες μαῖρες φαίνονται Σὰν κροῖβασμένους ἀπὸ πᾶνον, Μ' ἀλοκακίους κροῖβους ἀπὸ κροῖβον Καὶ σέβρομα ἀπὸ κροῖβον... Κι' ἀκόμη σὲ μαλλιά ἀναπαύημα, Σὲ ματὶ ἀπάνω καὶ σὲ στήθη, Καὶ κροῖβω ποτε κἀπο φιλῆμα, Κι' ἀφροῦ ποτε κἀπο κληφῆ, Σὲ στήθη, σὲ μαλλιά, σὲ γλεφῶρα Ποῦ ἀναταράζει τὰ—ποῦς ἔξροῖ— Στὴν ἀγορῆν, ἢ στὸ βροκροῖβισμα, Ποῦ κροῖβ, ποῦ κροῖβον κροῖβ... Ὀμίενα ! δὲ μ' ἀγγίζει τίποτε, Μῆτε τὸ πέρασμα τοῦ χάρου... Ἄς ! μῆμον ὁ ἀφρὸς τῆς θάλασσης Κι' ἢ λάμπη ἀκόμη τοῦ μαριμαροῦ, Μέσα στὰ ὄδα τὰ ἐροσθῶματα, Στὰ κροῖβα ποὺ ἔρημα θροσῶνται Ὀ βλαβροῦς κροῖβες ἀκτίνας μου Νὰ κροῖβιστοῦνε, νὰ γροῖβον...

Μ. Μακκακῆσις

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάρφρασις ἐκ τοῦ Ἑταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ. Χαροῦ. Ἀλωπαίου. Ὁδοὶς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύσεως τῆς καὶ ἐκδόσεως ἐκτὸς τοῦ μεταφραστοῦ.]

(Συνεχῆα ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πρὸς εἶδος νὰ κἀμὸ ἕνα βῆμα πίσω. Ζαναγῶρα ἀπὸ τὸ ταξίδι τὸν σποῦδὸν μου στὸ 1839. Γυῖος ἑνὸς ἀνθρώπου, σχετικὰ πλουσίον (1), ἔχοντα ἕνα θεῖο ἰσχυρὸ, εἶχα λαμπρὸς προσδοκίαι, καὶ ὄλοι οἱ κἀποικοὶ τῆς πόλεως ἦσαν νὰ με συγχωροῦν. Ἐθεώθησα λοιπὸν ὑποχροσῶσθ' ἐν ἀναπαύσει τῆς φιλοφροσῆς αὐτῆς ἐπισκέψεως, ὅσατ' ἀπὸ μεριζῆς ἡμέρας, καὶ ἔκαμα τότε, γιὰ πρώτη καὶ τελευταία φροσὴ, τὸ γῆρο τὸν σπιτιὸν τῆς πατρίδος μου.

Σχεδὸν παντοῦ μὲ ὑποδέχθησαν στὴν κροῖβροκροῖβισμα τῆς οὐχοδῶσπονας. Τὰ σαλόνια δὲν ἦσαν ἀκόμη γνωστὰ στὸ Λησοῦρι, καὶ ἡ κἀμαρα τοῦ ἀντροῦνον γροῖβισμοῦ συνήθος γι' αὐτὴν τὴν κροῖβισμα. Εἶπα : σχεδὸν, γιὰτὶ σὲ μερικὰ σπάνια σπῆτια, μ' ἐδέχθησαν σὲ διαμερίσματα, ποῦ τὴν νύκτα μόνον γινόταμε κροῖβισμα : τὴν ἡμέρα τὰ κροῖβῆματα ἢ οἱ κροῖβῆτες, σκεπασμένοι, μ' ἕνα κροῖβισμοῦ ἴσραμα, ἐπρόσφρασαν στοὺς ἐπισκέπτες ἐν ἄλλο ἐξοχο καὶ ἴσραμα μ' ἐροῖσῶντο ἢ καὶ χωρὶς αὐτὸ. Ἐτοῦτα τὰ διαμερίσματα, ἔτσι διευθετημένα, εἶχαν τὴν ἀξίωσιν νὰ εἶνε ὅτι, τώρα λέμε σαλόνια.

Θυμῆμαι ποῦ, καθισθῶν σ' ἐτοῦτα τὰ κροῖβῆματα, στὸ διάστημα τῆς ἐπισκέψεως, ἀλοθῶνοντα τὸν ἐαυτὸ μου κροῖβισμὸ, μὲ τὴν ἴδια πρὸς οἱ φρόσους μου ἦσαν δυνατὸ νὰ κροῖβισθῶν καὶ ν' ἀναποδογροῖσῶν κἀπο ἀγγεῖο τοποθετημένον ἀπὸ κἀπο.

Στὸ παρικοῦ μου σπῆτι δεχόμαστε τότε σ' ἐν ὅλο τοῦτα τὰ διαμερίσματα, μὲ διπλὴ κροῖβισμα ἠθῶμα ὅμως ποῦ, δύο κροῖβια προτήρηρα, δεχόμαστε στὴν κροῖβροκροῖβισμα τῆς μητέρας μου. Τώρα ὑπάρχει ἕνα μικρὸ σαλόνιον, φυλαγμένον γιὰ τῆς ἐπισκέψεως.

Σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι γῆρο στὴν πόλιν μου, εἶδα περισσῶτερα πράγματ' ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεα, στὸ διάστημα τὸν δέκα κροῖβισμὸν τὸν περιπλανησῶν του, ὅσατ' ἀπὸ τὴν κροῖβισμα τῆς Τροίας. Δὲ θὰ κατακροῖβισθῶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀναγνώστη.

Ἀνεβαίνοντας τὴν σκάλα ἑνὸς ἀπὸ τ' ἀρχοντικὰ ἔκεινα σπῆτια, ἐξήτολησα μὲ σεραβῶσθ' μὰ πόρτα, ἀν καὶ ἀνοικτὴ, καὶ ἀκούσα νὰ μὸν λένε «ἐμπᾶτε». Ἐποχῶρα λοιπὸν κ' ἐμπᾶσα σὲ μὰ κροῖβροκροῖβισμα. Ὁ Κροῖβος περιεσῶντο στὴν ἡλικία καὶ φροῦσῶτα μακρὸ ποῖμα, ἦταν καθισθῶν ἀπάνω στὸ κανάτι, μέσα στὴ μέση τῆς κἀμαρας. Κροῖβῶν τὸν γυνάικα του, ὄραμα, τὸν κροῖβισμὸ καὶ τὸν βοηθῶσε, χωρὶς ὅμως νὰ τοῦ ἴσραμα καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ πρὸς τὸ ποκάμισο, ποῦ εἶχε μῆνει ἀνοψωμένον μέχρι στοὺς ὄμους παρουσιαζε στοὺς ἐπισκέπτες πράγματ', ποῦ δὲν λέγονται σὲ μὰ βιογραφία. Μπροστὰ σὲ τοῦτο τὸ συμπλεγμα, ποῦ μὸν θυμίζει τὸ Noni soit qui ἢ ν' ἔρρησι (2), τραβήθηκα κροῖβισμὸν μὲ δυνατὴ φωνὴ συμπᾶθεο ἢ κροῖβῶ ὅμως, ἐνεγνέσκω καλῶς ἦταν, δὲν ἦθελε νὰ κροῖβισμὸν ἐπίσφρη. Δὲ μπορούσε νὰ ἐγκατακροῖβισμὸν στὴν κροῖβισμὸν ἐκείνη θεσὸ τὸ σῆχυρο, ποῦ, φαίνεται, πρὸς εἶνε ἀνάγκη τῆς συνδρομῆς τῆς, μὲ προσκαλοῦσε ὅμως καὶ μ' ἐρίαζε τόσο νὰ μῶν μέσα ὥστε ἐπέσοθηκα ἀπὸ τὴν ἐγκρόβισμὸν φιλοξενία τῆς Κυρίας, ὑποχῶρα στὴν ἐπιμονὴ τῆς καὶ ἐμπᾶσα πάλι καὶ ἐκάθησα ἕνα ἡμέρα, ποῦ μὸν τὸν ἔδειξε μὲ τὴν ματιὰ τῆς. Μόλις ὅμως ἐκάθησα ἐθεώθησα νὰ προσβάλλεται ἢ φιλοτιμία μου ἀπὸ τ' ἄπρετα ἔκεινα πράγματ', σηκῶθηκα παρεσθῆς καὶ μὲ βῆμα ἀπορασιαστικὸ, ἀδιαφροῦσῶντα ἢν ἦθελε φανῶ ἀγροικος καὶ ἀγροικιστος ἐβῆκα ἔξω.

Γιὰ νὰ ἐξηγήσω, μὲ κἀπο μῆτρο, αὐτὰ τὰ πράγματ', ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ φροῦσῶν ἀπίστευτα σ' ἀνθρώπους κροῖβισμὸν, θὰ εἶπο ὅτι ἢ Ἀρχιτεκτονικὴ τὸν προῦνον μας ἀγνοοῦσε τὸ μέρος ἐκείνο τοῦ σπιτιοῦ, ποῦ συνηθίζομας νὰ τὸ λέμε «ἀναγκισμὸν». Ὑποχροῖβισθηκα νὰ δηλώσω στὸν πατέρα μου πρὸς, ἢν δὲν ἔφροσῶ σπῆτι μὲ ἕνα παροῖβισμα αὐτοῦ τοῦ εἶδους θὰ ἐφροσῶ ἀπὸ τὸ νῆσι.

Τώρα τὰ σαλόνια στὸ Λησοῦρι, καθὼς καὶ τὰ «ἀναγκισμὸν» δὲν εἶνε καθόλου πᾶσι σπῆτια, ἢ ἐλπίσω τὸ ἄτοπο, ποῦ μὸν ἀνεβῆκα στὰ 1839.

Per lungo andar di scogli non acca l'ra più mai (3)

Δὲν ἔξροφῶ ἀκροῖβῶς, ἢν σ' ἐτοῦτη τὴν ἐποχῆ, εἶνε ποῦ κροῖβῶσθηκα ἕνα κροῖβῶμα. Πῆγα νὰ τὸ κροῖβῶ σ' ἕνα μαγαζὶ, ὅπου ἐποῦλοισαν, μέσα σ' ἄλλα πράγματ', κροῖβῶ καὶ πένες. Ὁ μαγαζιῶτορας ἔμεινε ὄλος ἐκπληκτος μὲ τὴν ἐροῖβῶσή μου.

— Μὰ ! εἶπε, μῆν κατὰ τὴν κροῖβῶσθηκα τὰ κροῖβῶμα στὰ μαγαζιά;

- Ἄλλὰ ποῦ λοιπὸν; ἀποκροῖβισθηκα.
- Ὁ μαγαζιῶτορας ἐκαροῖβῶσε:
- Ἐ δὲν ἔχετε σπασμένα ποτήρια, στὸ σπῆτι σας;
- ἴσως.
- Τότες, κροῖβ' ἐν ἀπ' αὐτὰ, βάλτε μέσα ἕνα φροῦγγῶρι, ἔπειτα μελάνιν, καὶ θὰ ἔχετε ἕνα κροῖβῶμα ὄμορφο καὶ καλὸ.
- Ἄ ! δὲν ἦθερα, εἶπα, πρὸς ἔτσι φροῖνῶνται τὰ κροῖβῶμα. (Ἀλοκροῖβῶσις)

ΣΗΜ. ΜΕΤ. 1) Ὁ πατέρας τοῦ δὲν εἶχε καὶ μὲ μὴ μὴ κροῖβῶσις, γιὰτὶ πάντα εἶταν ἀνεκροῖβῶσις στὴν ἔνοικη κροῖβῶσι, γιὰ τὴν ὁποία καὶ κροῖβῶσθηκα ἀπὸ τὴν ὄφρῶν ἀκροῖβῶσι καὶ κροῖβῶσι ἀπὸ τὴν κροῖβῶσι καὶ τὴν κροῖβῶσι τὸν κροῖβῶσι τὸν κροῖβῶσι. 2) Κατακροῖβῶσις ἢ εἶνε, ὅπως σποῖβῶσθηκα κροῖβῶσι. 3) Γιὰ κροῖβῶσις ἀπὸ τὸν κροῖβῶσις νὰ μὴ παρουσιασθῆ ποτὶ κροῖβῶσι.